

ज्ञानगंगा घोषघरी

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ
नाशिक — ४२२२२२

(C165) पालीभाषा साहित्य व व्याकरण प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम
Certificate Programme in Pali literature & Grammer

शिक्षणक्रम माहितीपुस्तिका

शैक्षणिक वर्ष: 2021-2022

१. अनुक्रमणिका

१. केंद्राचा परिचय	३
२. शिक्षणक्रमाविषयी.....	४
२.१ शिक्षणक्रमाची गरज	
२.२ शिक्षणक्रमाची उद्दिष्टे	
२.३ शिक्षणक्रमाची संरचना	
२.४ अध्ययन पद्धती	
२.५ कालावधी	
२.६ माध्यम	
२.७ श्रेयांक	
३. पालीभाषा साहित्य व व्याकरण प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C165)	६
३.२ प्रवेश पात्रता	
३.३ शिक्षणक्रम शुल्क	
३.४ मूल्यमापन प्रक्रिया	
४. नोंदणी प्रक्रिया	८
५. संपर्कसत्र आराखडा	९
६. अभ्यासकेंद्रे	११
६. विभागीय केंद्रे	१५
७. विशेष सूचना / संपर्कासाठी	१६

१. विद्यापीठाचा परिचय

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाची स्थापना शासनाच्या २० व्या कलमान्वे १ जुलै १९८९ साली करण्यात आली. सामान्य माणसापर्यंत उच्च, तंत्र आणि व्यवसायिक शिक्षण पोहचविणे. त्यासाठी दूरशिक्षण आणि अत्याधुनिक संज्ञापन तंत्रज्ञानाचा वापर करून नवनवीन उपक्रमांद्वारे जास्तीत जास्त लोकांना शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहात आणणे व विद्यापीठाला लोक विद्यापीठाचा दर्जा प्राप्त करून देणे, असा आहे. या विद्यापीठाचे ब्रीदवाक्य 'ज्ञानगंगा घरोघरी' आहे.

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र संपूर्ण महाराष्ट्र राज्य असून या विद्यापीठाची ८ विभागीय केंद्रे अमरावती, औरंगाबाद, मुंबई, नागपूर, नाशिक, पुणे, कोल्हापूर, आणि नांदेड या ठिकाणी कार्यरत आहे. या विद्यापीठाची २००० पेक्षा जास्त अभ्यासकेंद्रे असून दरवर्षी साधारणपणे ६.५० लाख विद्यार्थी मुक्त विद्यापीठाचा फायदा घेत आहे. या विद्यापीठाने सेनादल, पोलीस, बंदिवान, घर कामगार, दिव्यांग, सफाई कामगार, औद्योगिक कामगार, सुरक्षा रक्षकांसाठी विशेष उपक्रम राबवीत आहे,

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचा जगातील 'मेगा युनिवर्स'च्या यादीत समावेश असून या विद्यापीठाला असोशिएशन ऑफ कॉमनवेल्थ युनिवर्सिटी या संस्थेकडून सन २०१९ मध्ये 'क्वालिटी ऑफ लाईफ' हे प्रतिष्ठेचे पारितोषिक प्राप्त झाले आहे. तसेच २००२ मध्ये 'अॅवार्ड ऑफ एक्सलन्स डिस्टन्स लर्निंग एक्सपिरिअन्स' हे पारितोषिक कॉमनवेल्थ ऑफलर्निंग कॅनडा या संस्थेतर्फे देण्यात आलेला आहे.

१. केंद्राचा परिचय

सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्र

सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्राची स्थापना व्यवस्थापन मंडळाच्या ठरावानुसार डिसेंबर २०१० मध्ये करण्यात आली. शिक्षणापासून वंचित विशेष लक्ष्यगटांसाठी सामान्य, तांत्रिक, व्यावसायिक आणि रोजगार भिमुख शिक्षणक्रम उपलब्ध करून देणे तसेच विशेष लक्ष्यगटांकडे आत्मसात असलेली कौशल्ये तपासून प्रमाणित करून certify करणे. या उद्देशाने सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्राची स्थापना करण्यात आली.

सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्राने रस्ते परिवहन व सुरक्षा प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, ग्राम रोजगार सेवक प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, सुरक्षा रक्षक प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, सुरक्षा अधिकारी प्रगत प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, शेतकरी उत्पादक कंपनी व्यवस्थापन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, मधुमक्षिका पालन कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम असे व्यवसाय व रोजगारभिमुख शिक्षणक्रम विकसित केलेले आहे.

२. शिक्षणक्रमाविषयी

या अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून व्यक्ती, युवक, युवती, महिला यांना पालीभाषेतून सविस्तर माहिती मिळेल.

संपूर्ण महाराष्ट्रामध्ये विविध पिट्ट्या पीठामध्ये पालीभाषेचे अध्ययन करण्यात येत आहे. या शिक्षणक्रमामुळे विद्यार्थी, संशोधक साधारण व्यक्तींना मानवी जीवनासाठी आवश्यक नैतिक मूल्ये व वैज्ञानिक तत्त्वज्ञानाची गरज आहे. हे तत्त्वज्ञान त्रिपिटकामध्ये उपलब्ध असून पालीभाषेत आहे. पालीभाषेचा त्रिपिटक वाचनासाठी उपयोग होईल.

२.१ शिक्षणक्रमाची गरज

1. इतिहासाच्या दृष्टीने पालिसाहित्याचे खूप महत्व आहे. भारतीय इतिहासाच्या कालक्रम निश्चित करण्यामध्ये पालि साहित्याचा महत्वाचा भाग आहे. पालिसाहित्याचे अध्ययन भारतातील पूर्णकालीन काळातील सामाजिक, धार्मिक व राजकीय व्यवस्था समजण्यासाठी फार आवश्यक आहे. तसेच पालिसाहित्यामध्ये भारतातील समृद्ध सांस्कृतिक ठेवा सुद्धा अभ्यासणे गरजेचे आहे.
2. पालीभाषा या अर्थाने खूप महत्वाची सध्या पार पाडत आहे. मध्ययुगीन आर्यभाषा मध्ये ज्या प्रमुख भाषा आहेत त्यामध्ये पालीभाषा महत्वाची आहे. वैज्ञानिक पद्धतीने अभ्यास केला तर सध्या अस्तित्वात असलेल्या प्रांतीय भाषेमध्ये पालिभाषेचे अंश आढळून येतील. तसेच सिंहल, ब्रम्हदेश, स्थाम व कंबोडिया या भाषेवर सुद्धा पालिभाषेचा प्रभाव दिसून येतो. या सर्वांचा विचार करता पालिभाषेचे अध्ययन करणे गरजेचे आहे.
3. सध्या जगामध्ये भगवान बुद्ध व त्यांचे तत्त्वज्ञान याबाबत अनेक लोकांमध्ये संभ्रम आहे. भगवान बुद्धांनी स्वीकारलेली तत्त्वे काही लोक स्विकारतात तर काही नाकारतात हा संभ्रम दूर होणे साठी व बुद्धांच्या जीवनाबद्दल सखोल माहिती मिळवण्यासाठी पालीभाषा शिकणे गरजेचे आहे. कारण संपूर्ण त्रिपिटक पालिभाषेमध्ये आहे.
4. पालिसाहित्यामध्ये राजकीय इतिहास, खगोलशास्त्र, वैद्यकीयशास्त्र कृषीक्षेत्र यामधील अत्यंत उपयोगी माहिती दिलेली आहे. त्याच दुःखनिर्मिती व दुःखाचा नाश वैज्ञानिक पद्धतीने कसा करावा ह्या बद्दल माहिती आहे व हि माहितीचा अभ्यास करणे गरजेचे आहे.

२.२ शिक्षणक्रमाची सर्वसाधारण उद्दिष्टे

- नवीन पिढीला पालीभाषा साहित्य व व्याकरणाचे महत्व समजून देण्यासाठी या शिक्षणक्रमाचा उपयोग होईल.
- विद्यार्थ्यांना पालिसाहित्याचे वैशिष्ट्ये व व्याप्ती वैशिष्ट्ये आणि यांचे ज्ञान होण्यासाठी या शिक्षणक्रमाची मदत होईल.
- विद्यार्थी, संशोधक व सर्वसाधारण वर्गाला त्रिपिटक पालीभाषा व्याकरण, सहा संगीती याबद्दल ज्ञान प्राप्त करून देण्यासाठी या शिक्षणक्रमाची मदत होईल.

२.३ शिक्षणक्रमाची संरचना

(पालीभाषा साहित्य व व्याकरण प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम - C165)

पालीभाषा साहित्य व व्याकरण प्रमाणपत्र शिक्षणक्रमातील अभ्यासक्रमाची मांडणी पुढीलप्रमाणे करण्यात आली आहे.

सांकेतांक	अभ्यासक्रम	श्रेयांक
GEN185	पालीभाषा साहित्य व व्याकरण – पाठ्यपुस्तिका १	६

२.४ अध्ययन पद्धती

ज्या विद्यार्थ्यांना दररोज महाविद्यालयात जाऊन शिक्षण घेता येत नाही; तसेच अध्ययन करण्यासाठी पूर्ण वेळ देता येत नाही, अशा विद्यार्थ्यांसाठी मुक्त विद्यापीठाणे स्वतंत्रपणे अध्ययन पद्धती विकसित केली आहे. त्यात पुढील घटकांचा समावेश आहे

१. स्वयं-अध्ययनाधिष्ठित इ. पुस्तके.
२. तज्ञ प्राध्यापकांचे संपर्कसत्रात मार्गदर्शन
३. अध्ययन कालांतर्गत मूल्यमापनाची सोय
४. आवश्यक तेथे प्रात्यक्षिकांची संधी
५. आभासी वर्गाची (Virtual Class Room) वेब रेडिओ 'यशवाणी उपलब्धता'
६. दृकश्राव्य केंद्र

या अध्ययन पद्धतीत विद्यार्थ्यांना केवळ अभ्यासक्रमाचा तपशील न देता, त्यावरील अध्ययन पुस्तकांचा संच E-Book स्वरूपात देण्यात येतो. प्रवेश शुल्कातच ही अध्ययन पुस्तके देण्यात येतात व ती विद्यार्थ्यांला स्वतःकडे कायम ठेवता येतात. ही स्वयं-अध्ययन E-Book पुस्तके अन्य पाठ्यपुस्तकांपेक्षा निराळ्या पद्धतीने लिहिलेली असतात. ह्या पाठ्यपुस्तकात एका वाचनात समजावून घेता येईल अशा प्रकारे विषयांची छोट्या छोट्या घटकांत विभागणी केलेली असते. उदा., उदाहरणे, आलेख, चित्रे, इत्यादींच्या सहाय्याने विषयांची मांडणी सुबोधपणे करण्यात येते. ह्या पुस्तकांची छपाई विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभपणे व्हावे या दृष्टीने करण्यात आलेली असते. जर त्याला काही प्रश्न सोडविता आले नाही, तर त्याने पुन्हा तो भाग पुन्हा वाचून उत्तरे मिळवावयाची असतात. एवढे करूनही काही प्रश्नांची उत्तरे मिळू शकले नाहीत तर ते प्रश्न नोंदवून ठेवावेत व अभ्यासकेंद्रावरील संपर्क सत्रात मार्गदर्शक प्राध्यापकांशी (संमंत्रक-Counsellor) चर्चा करून त्याची उत्तरे मिळविता येतात. विद्यार्थ्यांला आपल्या सोयीच्या ठिकाणचे अभ्यासकेंद्र निवडता येते. या अभ्यासकेंद्रावर प्रत्येक अभ्यासक्रमासाठी सामान्यतः सुटीच्या दिवशी वा कार्यालयीन वेळेनंतर संपर्कसत्रे घेण्यात येतात त्या त्या विषयातील तज्ञ मार्गदर्शक ह्या संपर्कसत्रात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करतात. मात्र हे मार्गदर्शन केवळ व्याख्यानांच्या स्वरूपाचे असत नाही. मार्गदर्शकाकडून विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांची / शंकांची उत्तरे मिळवणे, कठीण विषयावर चर्चा-परिसंवाद घडवून आणणे, अंतर्गत मूल्यमापनाच्या माध्यमातून आपल्या प्रगती विषयी विद्यार्थ्यांला माहिती घेता येते. म्हणून संपर्कसत्रांना विद्यार्थ्यांनी उपस्थित राहावे.

विद्यार्थ्यांने वरील सर्व अध्ययन सुविधांचा जास्तीत जास्त उपयोग करून घेऊन स्वतःची अभ्यास पद्धती तयार करावी. आपल्याला मिळणारा वेळ लक्षात घेऊन मिळणाऱ्या वेळेचा नियोजनपूर्वक उपयोग करावा. केवळ पाठांतराद्वारे केलेला अभ्यास हा खरा अभ्यास नसून विषयांचे सुस्पष्ट आकलन होणे व

त्याचा योग्य ठिकाणी उपयोग करता येणे हे चांगल्या अभ्यास पद्धतीचे मर्म आहे. त्यामुळे प्रात्यक्षिके व सराव यांवर भर देऊन विद्यार्थ्यांने अभ्यास करावा अशी अपेक्षा आहे. अभ्यास केंद्रावर कौशल्यावर आधारित प्रात्यक्षिकांचे आयोजन केले जाते.

२.५ कालावधी

हा शिक्षणक्रम ६ महिने कालावधीचा आहे. परंतु जास्तीत जास्त २ वर्षात पूर्ण करता येईल. २ वर्षांनंतर नोंदणी संपुष्टात येईल व पुन्हा पूर्ण फी भरावी लागेल.

२.६ माध्यम

शिक्षणक्रमाचे माध्यम मराठी आहे. E-Book अध्ययन साहित्य मराठी माध्यमात असेल. प्रश्नपत्रिका मराठी माध्यमात मुद्रित असेल. तथापि, प्रात्यक्षिक, प्रकल्प व गृहपाठासाठी अध्ययनार्थीच्या सोयीनुसार मराठी, हिंदी व इंग्रजी माध्यमांची निवड करता येईल.

२.७ श्रेयांक

सामान्यतः एका अभ्यासक्रमासाठी विद्यार्थ्यांला ३० ते ३५ घड्याळी तासांचा वेळ लागतो. मुक्त शिक्षणपद्धतीत या अध्ययनतासांचे मापन 'श्रेयांका' च्या परिमाणात केले जाते. ३० ते ३५ अध्ययन तासांचा अभ्यास म्हणजे १ श्रेयांक या अभ्यासात अध्ययन पुस्तकांचे वाचन, टिपणे काढणे, मनन-चिंतन करणे, प्रश्नोत्तरे लिहिणे, संपर्कसत्रातील मार्गदर्शन, इत्यादींचा समावेश आहे.

सहा श्रेयांकांचा म्हणजेच १८० ते २०० अध्ययन तासांचा एक अभ्यासक्रम असतो पालीभाषा साहित्य व व्याकरण प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमासाठी एकूण ६ श्रेयांकांचा अभ्यास पूर्ण करावा लागतो.

३. पालीभाषा साहित्य व व्याकरण प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C165)

३.१ अभ्यासक्रम

पाठ्यपुस्तिका

मनरेगा कायदा व नियमांची ठळक वैशिष्टे

घटक - १	पालीभाषा परिचय
घटक - २	त्रिपिटक परिचय
घटक - ३	जातक कथा व सुत्त
घटक - ४	धम्मपद, थेर व थेरीगाथा
घटक - ५	वर्णमाला व स्वर व्यंजन परिवर्तनाचे नियम
घटक - ६	क्रियापद भूतकाळ, वर्तमानकाळ, भविष्यकाळ
घटक - ७	नाम- विभक्ति प्रयोग
घटक - ८	सर्वनाम

३.२ प्रवेश पात्रता

- ५ वी उत्तीर्ण किंवा मुक्त विद्यापीठाची पूर्वतयारी परीक्षा उत्तीर्ण
- वयाची अट नाही

३.३ शिक्षणक्रम शुल्क

विद्यापीठ शुल्क : रु.९००/- (ऑनलाईन)
अभ्यासकेंद्र शुल्क : रु. ६००/- (अभ्यासकेंद्रावर भरावे)
एकूण शिक्षणक्रम शुल्क : रु. १५००/-

पालीभाषा साहित्य व व्याकरण प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम शुल्क विवरण तक्ता

अ. क्र.	शुल्काचे शीर्षक	शुल्क
(A)	मुक्त विद्यापीठ हिस्सा	९००
१	शिक्षणक्रम नोंदणी शुल्क	१००
२	शैक्षणिक शुल्क	४००
३	परीक्षा/ मूल्यमापन व प्रमाणपत्र	३००
४	केंद्र विकसन व परिरक्षण	१००
(B)	अभ्यासकेंद्राचा हिस्सा	६००
१	अभ्यासकेंद्र प्रमुख	१००
२	संयोजक	१००
३	मार्गदर्शक प्राध्यापक	२००
४	सहाय्यक	१००
५	शिपाई	५०
६	अभ्यासकेंद्रासाठी जागा वर्ग खोल्या, संगणक, इंटरनेट, किरकोळ खरेदी, स्टडी सेंटर, किरकोळ खर्च, आदर, आतिथ्य	५०
	एकूण शुल्क रु.	१५००

३.४ पुनर्नोंदणी

४.१ पालिभाषा साहित्य व व्याकरण प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम ६ महिने कालावधी आहे. परंतु सदर शिक्षणक्रम जास्तीत जास्त २ वर्षात पूर्ण करता येईल.

४.२ शुल्क

= ९००/- + १५०/- रु. प्रत्येक विषय

४.३ प्रक्रिया

- नोंदणीची मुदत संपल्यानंतर विद्यापीठ शुल्क भरून परत नोंदणी करता येईल.
- पुनर्नोंदणी फी ९००/- रु. प्रत्येक बौद्धिक आणि प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमासाठी शुल्क रु. १५०/- एवढ्या रकमेचे चलन बँकेत भरावे.

४.३ प्रक्रिया

- नोंदणीची मुदत संपल्यानंतर विद्यापीठ शुल्क भरून परत नोंदणी करता येईल.
- पुनर्नोंदणी फी ९००/- रु. प्रत्येक बौद्धिक आणि प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमासाठी शुल्क रु. १५०/- एवढ्या रकमेचे चलन बँकेत भरावे.

३.४. मूल्यमापन प्रक्रिया

संकेतांक	शिक्षणक्रम	श्रेयांक	परीक्षा	किमान	कमाल	बौद्धिक/ प्रात्यक्षिक	किमान	कमाल
GEN185	पालीभाषा साहित्य व व्याकरण	६	अंतिम परीक्षा	४०	१००	अंतिम लेखी परीक्षा	३२	८०
						अंतर्गतचाचणी परीक्षा	८	२०

शिक्षणक्रम उत्तीर्ण होण्यासाठी अंतर्गत चाचणी आणि बहिस्थ लेखी दोन्ही परीक्षांसाठी एकत्रित ४०% गुण मिळविणे आवश्यक आहे.

४. नोंदणी प्रक्रिया

- विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठाने निर्धारित केलेल्या ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिये प्रमाणे नोंदणी प्रक्रिया पूर्ण करावी.
- ऑनलाईन नोंदणी प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर मिळालेली पावती अभ्यासकेंद्रावर दाखवून आपला प्रवेश निश्चित करावा.
- nondani@ycmou.digitaluniversity.ac
- प्रवेशासाठी प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस प्रथम प्राधान्य देण्यात येईल.
- विद्यार्थ्यांसाठी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया १ जुलै २०२१ पासून सुरु होईल.

5. संपर्कसत्र आराखडा

पालीभाषा साहित्य व व्याकरण शिक्षणक्रम संपर्कसत्र वेळापत्रक

संपर्कसत्र क्र.	दिनांक	वार	वेळ	संपर्कसत्र
1		रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	प्रथम संपर्क सत्राचे उद्घाटन आपल्या परिसरातील मान्यवरांच्या हस्ते, मान्यवरांच्या हस्ते अभ्यासकेंद्र फलकाचे उद्घाटन. मुक्त विद्यापीठ म्हणजे काय? याविषयी माहिती देणे. मुक्त शिक्षण पद्धत, पारंपारिक आणि मुक्त शिक्षणपद्धतीतील फरक, परीक्षा पद्धत, संपर्कसत्र म्हणजे काय? याविषयी माहिती देणे. आयोजक आणि विद्यार्थ्यांना संपर्कसत्र आराखड्याचे वितरण, ई बुक डाउनलोड करण्याबाबत मार्गदर्शन (एकापेक्षा अधिक शिक्षणक्रम असल्यास प्रथम संपर्कसत्र सगळ्यांसाठी समान असेल) संयुक्त संपर्कसत्र: पालीभाषा साहित्य व व्याकरण प्रमाणपत्र शिक्षणक्रमाची ओळख, संकल्पना आणि वाटचाल, वार्षिक संपर्कसत्र आराखडा, सूचना, शंका-समाधान.
2		रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	घटक: 1. पालीभाषा साहित्य व व्याकरण :- पालीभाषेचा परिचय, पालीभाषेचा उगम, विकास पालीभाषेत महत्व, पालीभाषातून विविध तज्ञांचे मते
			12.30 ते 2.00 (बौद्धिक)	घटक : 2. पालिसाहित्यामध्ये त्रिपिटकाचे बदल
			12.30 ते 2.00 (बौद्धिक)	घटक: 3. भगवान बुद्धांच्या पूर्व जन्माच्या कथा, जातक कथांबद्दल माहिती, जातक कथांचे महत्व महामंगलसुत, रतन सुत
			12.30 ते 2.00 (बौद्धिक)	घटक: 4. पालिसाहित्यातील महत्वाचा धर्मग्रंथ धम्मपद, थेर व थेरी यांच्या जीवनावरील गाथांचा अभ्यास
			12.30 ते 2.00 (बौद्धिक)	घटक: 5. पालिभाषेतील वर्णमाला व स्वर, त्याच बरोबर व्यंजन परिवर्तनाचे नियम, संयुक्त परिवर्तनाचे नियम, रोमन व देवनागरी लिपीबद्दल माहिती
			12.30 ते 2.00 (बौद्धिक)	घटक: 6. क्रियापद- भूतकाळ, वर्तमानकाळ व भविष्यकाळ पालिभाषेतील अर्थ- आज्ञार्थ व विद्यर्थ
			12.30 ते 2.00 (बौद्धिक)	घटक: 7. नाम — विभक्ति, पालिभाषेतील स्वरांत नामांचे विभक्ति प्रत्यय, विभक्ति म्हणजे काय, विभक्तीचे अर्थ
			12.30 ते 2.00 (बौद्धिक)	घटक: 8. पालीभाषेतील सर्वनाम — पुरुषदर्शक सर्वनाम, दर्शक सर्वनाम, संबन्धदर्शक सर्वनाम, प्रश्नार्थक सर्वनाम
			12.30 ते 2.00	अंतर्गत परीक्षा - बौद्धिक 20 गुण + प्रात्यक्षिक 20 गुण

आयोजित संपर्कसत्राच्या दिवशी शासकीय सुट्टी किंवा सन आल्यास तो अभ्यासक्रम पुढील संपर्कसत्राच्या दिवशी पूर्ण करून घेणे.

६. अभ्यासकेंद्रे

Certificate Programme in Pali Literature & Grammar

Sl. No.	Name of Study Centre	Study Centre Code	Detailed address of Study Centre	Name of the Coordinator of Study Centre	Email ID of the Coordinator of Study Centre	Mobile number of the Coordinator of Study Centre
1.	Pali Bhasha Sanshodhan va Bahuuddeshiya Sanstha	54481	AT. POST. NASHIK 422001	Rajendra Bhalshankar	jayrajbhalshankar@gmail.com	9823678620

७. विभागीय केंद्रे

१. अमरावती

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे
अमरावती विभागीय केंद्र
व्ही.एम.व्ही. रोड वलगाव,
अमरावती - 444 604
दूरध्वनी क्रमांक 0721-2531444

२. औरंगाबाद

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे
औरंगाबाद विभागीय केंद्र
सर्व्हे क्र. 41, नंदनवन कॉलनी, छावणी,
औरंगाबाद - 431 002
दूरध्वनी क्रमांक 0240-2335798 / 2356826

३. मुंबई

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे
मुंबई विभागीय केंद्र
जगनाथ शंकरशेठ नगरपालिका शाळा,
दुसरा मजला, फ्रेयर ब्रिज (दक्षिण), नाना चौक,
ग्रँट रोड (पश्चिम), मुंबई - 400 007
दूरध्वनी क्रमांक 022-23874186 / 23813256

४. नागपूर

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे
नागपूर विभागीय केंद्र
सुभेदार हॉल, विद्यापीठ क्रीडा क्षेत्र, लॉ कॉलेज
कॅम्पस, अमरावती रोड, रविनगर चौक,
नागपूर - 440 001
दूरध्वनी क्रमांक 0712-2553724 / 25

५. नाशिक

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे
नाशिक विभागीय केंद्र
जुनी निगम इमारत, दुसरा मजला, नवीन पंडित
कॉलनी, शरणपुर रोड, नाशिक- 422 002
दूरध्वनी क्रमांक 0253-2317063

६. पुणे

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे
पुणे विभागीय केंद्र
शाहीर अण्णाभाऊ साठे शाळागृह, महानगरपालिका
शाळा क्रमांक 5 (मुलांचे वसतिगृह), 654, सदाशिव
पेठ,
कुमठेकर मार्ग, पुणे - 411 030
दूरध्वनी क्रमांक 020-24491107

७. कोल्हापूर

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे
कोल्हापूर विभागीय केंद्र
शिवाजी युनिव्हर्सिटी कॅम्पस, पोस्ट ऑफिस जवळ,
विद्यानगर, कोल्हापूर - 416 004
दूरध्वनी क्रमांक 0231-2607022

८. नांदेड

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे
नांदेड विभागीय केंद्र
श्रीमती. इंदिरा गांधी प्राध्यापक महाविद्यालय, लातूर
फाटा, वासरणी रोड, नांदेड- 431 603
दूरध्वनी क्रमांक 02462-259940 / 50

८. विशेषसूचना / संपर्कसाठी

सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्र
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ
ज्ञानगंगोत्री, गोवर्धन, गंगापूर धरणाजवळ,
नाशिक - ४२२२२२, दूरध्वनी : (०२५३) २२३०३३५
ई-मेल - ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac
Website- <http://ycmou.digitaluniversity.ac>

प्रा. प्रकाश अतकरे, प्रमुख, शैक्षणिक व्यवस्थापन,
सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्र (CCSI)
Mo. No: 9422247286
E-Mail: ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac

श्री. कैलास मोरे, सहयोगी सल्लागार (CCSI)
ग्रामरोजगार सेवक प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C133)
शेतकरी उत्पादक कंपनी व्यवस्थापन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C148)
Mo. No: 9021422479
E-Mail: ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac

श्रीमती. माधुरी खर्जुल, शैक्षणिक संयोजक (CCSI)
सुरक्षा रक्षक प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C132)
सुरक्षा अधिकारी प्रगत प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C134)
Mo. No: 8668279088
E-Mail: ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac

श्री. आकाश लाथड, शैक्षणिक संयोजक (CCSI)
शेतकरी उत्पादक कंपनी व्यवस्थापन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C148)
Mo. No: 8446805391
E-Mail: ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac

श्री. राहुल नवले, शैक्षणिक संयोजक (CCSI)
मधुमक्षिकापालन कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C149)
Mo. No: 8999980785
E-Mail: ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac

नोंदणीबाबत संपर्कसाठी

सहायक कुलसचिव

नोंदणी कक्ष य.च.म मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

Phone: (0253) 2230580

Email: nondani@ycmou.digitaluniversity.ac

परीक्षेसाठी अभ्यासकेंद्राची यादी विद्यापीठाच्या Website वर उपलब्ध करून देण्यात येईल.

परीक्षेबाबत संपर्कसाठी

सहाय्यक कुलसचिव परीक्षा कक्ष-२

परीक्षा विभाग य.च.म. मुक्त विद्यापीठ

Phone: (0253) 2230058, 9403774548

Email: borse_kb@ycmou.digitaluniversity.ac